

Peter Hinckelmann Joachim Henning

De Papismo Disputatio Anasceuastica Quarta. Continens praecipuos Romanae Synagogae errores refutatos, quos ea fovet in articulis De Communicatione Maiestatis, De Ascensione In Caelos, Et Sessione Ad Dextram Patris, De Que Religiosa Carnis Christi Adoratione

Rostochii: Litteris Reusnerianis, 1607

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn756802504>

Druck Freier  Zugang



P. Hirkelmann.

R.M. Theol. 1607. 8.

- Continentes
- ① Joh. Casp. Linschmied, de deo pino et vero 1607
 - ② Joach. Hemmingius, de criminatione majestatis 1607
 - ③ Joach. Fischerus, de peccato originali 1607
 - ④ Heid. Kirchorius, de arbitrio hominis 1607
 - ⑤ Joh. Redekerus, de discrimine legis ev. 1607
 - ⑥ Henr. Tectorius, de justificatione 1607
 - ⑦ Joach. Jordenius, de bonis operibus 1608
 - ⑧ Joan. Lutetius, de sacramentis 1608
 - ⑨ Joach. Hemmingius, de sacramento cocuae 1608
 - ⑩ Heid. Kirchorius, de sac. confirmationis 1608
 - ⑪ Joh. ab Huda, de traditionibus 1608
 - ⑫ Paul. Brinerus, de votis monachato 1608
 - ⑬ Nic. Fridericus, de adiaphoris 1608
 - ⑭ Henr. Hamerus, de oratione 1608
 - ⑮ Petri. Loft, de indulgentiis 1608
 - ⑯ Joh. Albinus, de morte 1608

1. B.

DE PAPISMO
DISPUTATIO ANASCEUASTICA
QVARTA.

*Continens præcipuos Romana Synagoga erro-
res refutatos, quos ea fovet in articulis*

De

COMMUNICA-
TIONE MAIESTA-
TIS, DE ASCENSIONE IN CÆ-
LOS, ET SESSIONE AD DEXTRAM PA-
TRIS, DEQUE RELIGIOSA CARNIS
CHRISTI ADORATIONE.

*Reverende facultatis Theologica in Academia
Rostochiensis consensu:*

Moderatore & Doctore SS. Spiritu:
Sub Præsidio

M. PETRI HINKELMANNI

Verbi Divini ministri:

ad privatam συζητησιν proposita

à
M. IOACHIMO HENNINGIO

Lubec. Saxone.

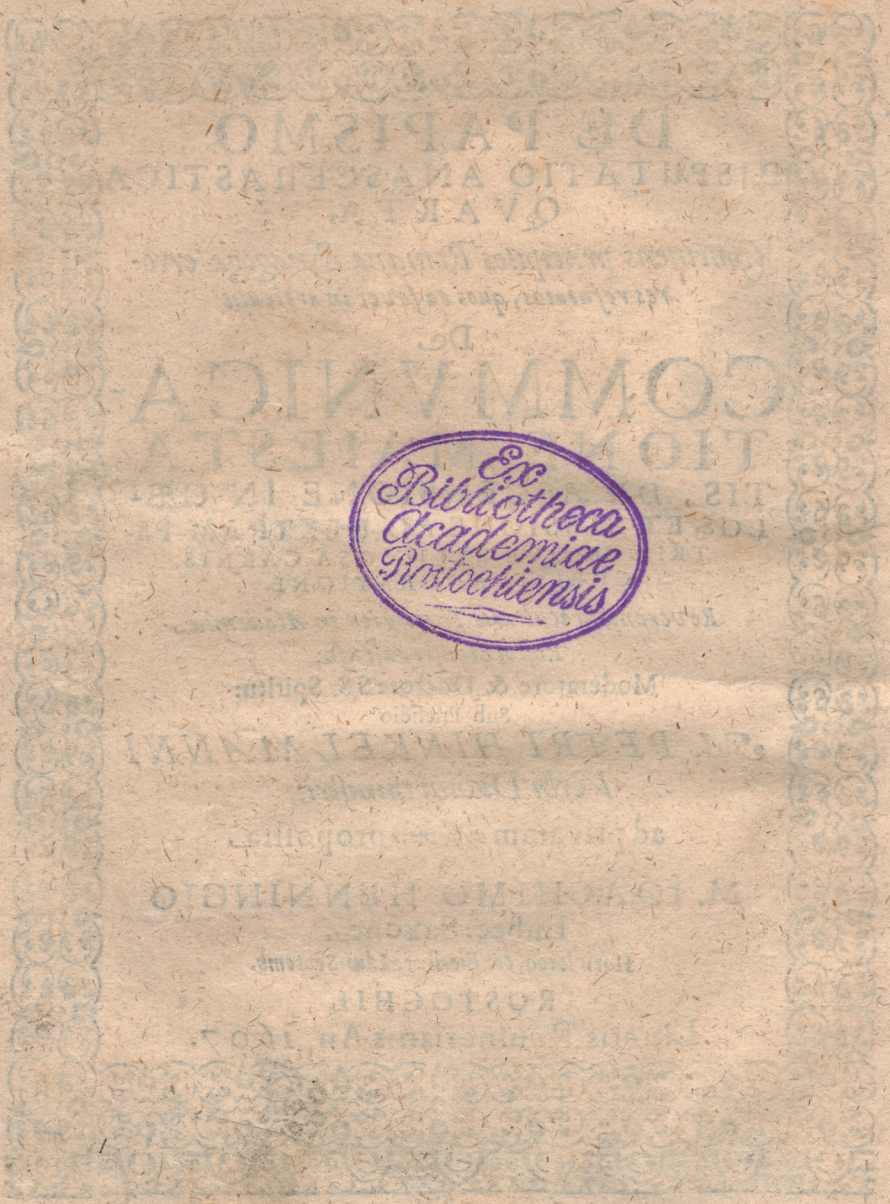
Horis locog. consuetis s. Idus Septemb.

ROSTOCHII,

Litteris Reusnerianis An. 1607.

- Co
- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16

1.1





DISPUTATIO IV.

DE COMMUNICATIONE
MAIESTATIS, OMNIPOTENTIÆ,
Omniscientiæ, & Omnipræsentia, ho-
minis IESU CHRISTI.

ἡμετέριον

I.

Cum pretiosissimus, & unicus Thesaurus hominis Chri-
stiani, sit Mediator Dei & Hominum IESVS CHRISTVS,
in quo omnes Thesauri Sapientia & Scientia, sunt ab-
sconditi, Coloss. 2. v. 3. *cujus delectabili intuitu etiam*
se pascere cupiunt Angeli. 1. Pet. 1. v. 12. sanè quid ad summam felicitatem pijs & salutem suam sitientibus animis accedere potest magis, quàm ut hisce divitijs se oblectent, inq; ejus boni contemplationem assidue veniant, in cujus rectâ agnitione omnium bonorum hereditas & vita aterna possessio est reposita? Ioh. 17. v. 3.

II. Cum itaq; de mirabili & artificissima Vnione duarum naturarum & communicatione Idiomatum in genere, in *ἡμετέριον* filij Dei pracedenti disputatione egimus, non satisfactum desiderio nostro existimamus, nisi de novo piam aliquam & placidam *ὑπόθεσιν* instituamus, in qua ea qua in hoc sublimi mysterio meditatione digna supersunt, plenius possimus rimari.

III. Siquidem, quod omni dolore majus & acerbius, experimur, hostem salutis & animarum nostrarum, in eripiendo hoc thesauro, quam homines in asseruando, multo circumspectiorem esse & vigilantio rem.

A 2

Illus

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

Illis enim securis, inimicus non dormit, sed capta oportunitate illa, errorum tenebris plusquam Cimmerijs in Ecclesiam Dei inuectis, rium demum unico & certo salutis pignore se defraudare non posse existimat, si illum articulum nobis obscurum, aut in certum reddat, ex quo de salute nostrâ certi esse tantum possumus.

IV. Et quando crudelis ille Latro adversus divinam Christi naturam, frustra se vibrare hastam videt, exaltatam ejus in Divinitate humanitatem in mancipijs suis adoritur, auferre ab ea cupiens splendorem Majestatis, Omnipotentia, Omniscientia, Omnipresencia, & cetera dona, verè & realiter carni à Deitate communicata.

V. In quo notanda antiqui Serpentis astutia, nunquam illum conspire fortius, aut sibi in membris suis, ijsq; maxime inter se dijunctis & contrarijs, magis constare, quàm cum ea adversus Christum Domini in conjurationem conveniunt, Psalm. 2. Exemplum manifestum in Papicolis & modernis Calvinianis habemus, qui quidem in ceteris fidei articulis, separatis quasi capitibus, ut vulpecula Samsonis, in diversum trahuntur; sed hic colligatis caudis commune miscent incendium. Quippe festiviorem utraq; factio nullum habet ludum, quàm si *Ἐκείνου* Christo Mediatori nostro detrahendum aliquid sit de potestate & honore, ipsi à patre concessò, Dan. 7. v. 14. Matth. 28. v. 18. Marci 16. v. 15. deq; virtute, divitijs, sapientia, fortitudine, honore, gloria, & benedictione, quæ dignus est agnus accipere, Apoc. 5. v. 13.

VI. Quemadmodum autem in politico statu, nemo servorum probus & fidelis, hero suo contumeliam aut injuriam fieri patitur, quin aut vindicet eam aut saltem refutet, ita nequaquam quotquot Christo nomen dedimus, tolerare nobis convenit, si quam sanctissimo & augustissimo nomini ipsius contumeliam inferri deprehendimus.

VII. Quare & nos tantam meritò impietatem detestantes, ut manifestum fiat, quam pertinaciter & perversè adversarij agant: propositis ipsorum erroribus, atq; refutatis, tum extractâ ex solidis scripturae fundamentis Orthodoxâ sententiâ, tria hæc capita quantum fieri pote-

ri poterit, & brevitate, & perspicuitate, tractanda suscipie-
mus.

I. De Communicatione Majestatis.

II. De Ascensione in calos, & sessione ad dextram patris.

III. De adoratione Christi in carne.

CAPUT PRIMUM.

De Communicatione Majestatis.

Primus Error.

Proprietates unius naturæ alteri ex vi Hypostaticæ unionis (quæ consistit in sola communicatione substantiæ verbi) communicatæ non sunt realiter, sed tantum inde consecuta sunt in Humanitatem Christi dona quædam creata & infusa, quæ non sunt attributa Deitatis nisi per participationem quandam, quomodo etiam nos participamus Dei attributa, per creatas qualitates, licet minus perfectè quam Christi humanitas ea participet.

Bellarmin.
lib. 3. de In-
car. c. 9. &
10.

REFUTATIO.

I. Nos è contrario asserimus Christum secundum humanitatem suam, propter ejusdem assumptionem in personam filij Dei, non multa sed omnia, non creata sed increata dona accepisse, non per participationem, velut nos attributa Dei participamus per, reatas qualitates, sed per communicationem omnis plenitudinis Divinitatis.

II. Quæ dua sententiæ ut è diametro inter se pugnant ita & veram aut falsam alterutram earum oportet esse, (cum simplex veritas sit, & plus uno verum esse nequeat) verã autem illam quæ certiori principio potest demonstrari, aut firmiori superstructa est fundamento.

III. Diversa fundamenta diversi modè sentientium sunt, Ratio humana & Verbum DEI, quorum infirmum alterum est & debile, alterum constans & perpetuum.

IV. Rationis ductum sequitur pars adversa in Calvinianorum castra descendens: est enim hæc pulchra Bellarmini argumentatio: Si communi-

in Colloq.
Mompel-
gart.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

cantur verè & realiter propria auius natura alteri, & contrà, non manent distincta proprietates nec sunt amplius proprietates sed communitates, quia communicantur, & ita miscentur natura: Et hac Beza: Proprium si communicatur iam non est proprium sed commune, V. Quod si verè Gordius ille nodus esset, quem nobis adversarij obijciunt, quid obstaret, quo minus illū ut olim Alexander ille Magnus, gladio spiritus, sive oris Christi diffecaremus? dicendo tantum, non ultrà præscriptam verbi normā in hoc & similibus mysterijs licere progredi: sed quæ scriptura prædicet, tantum credenda, rursum quæ stulta & cæca Ratio iudicet, reiicienda esse: rùm pateret imperitè nimis confundi, ab illis principia, siquidem à ratione procedant, cui in solâ Philosophia locus datur, & quam veluti curiosam & improvidam divinorum mysteriorum indagatricem captivandam scriptura passim inculcet. Verum liberaliores hac in parte nos præbebitis, adeò ut præmissis contra hunc primum errorem dictis scriptura, rationes eorum rationibus quoq; refutando haud magnam operam simus insumpturi.

VI. Ad confirmationem igitur sententia nostra firmissima Scriptura dicta adhibemus: Omnia mihi tradita sunt à patre meo, Matth. 11. v. 27. Non ad mensuram dat Deus Spiritum. Pater diligit Filium, & omnia dat in manus ejus Ioh. 3. v. 35. Matth. 28. v. 18. Coloss. 2. v. 3. & 9. Ephes. 1. v. 11. In his & similibus dictis firmiter tenenda illa est antiquitatis Regula:

Quæcunq; Scriptura dicit filium accepisse in tempore, ratione natura humana accepta intelligit. Deitati enim, cum perfecta sit & simplicissima nil potest addi; nec detrahi, quia omnis mutationis expertus. Unde Leo Epist. 83. Quicquid in tempore accepit Christus secundum Hominem accepit, cui quæ non habuit, conferuntur. Nam secundum potentiam Verbi indifferenter omnia quæ habet Pater, etiã Filius habet.

VII. Porro si demus Bellarmino: Unionem hypostaticã consistere tantū (ut ipse loquitur) in communicatione subsistentia Verbi; quarimus vicissim quomodo unã cum hypostasi, Essentia τὸς λόγος non sit communicata, cum eodem authore, ~~imò, omnis~~ omnis ~~scilicet~~ in cludat. Quod si concedit

Bellarmino.
De Christo
lib. 2. c. 4.

cedit Iesuita, ut certè concedere cogitur, instantia oritur, qua ratione attributa DEI Essentialia, ab Essentiâ DEI atq; ejus communicatione possit, sejungere, cum nihil aliud sint quàm ipsa Dei essentia. Valet igitur nexus: Si hypostasis τὸ λόγῳ Christi naturæ assumpta est communicata, etiam essentia saltem in filio Dei limitata: Si essentia, etiam essentielles proprietates: Ergo, si Hypostasis τὸ λόγῳ est communicata, etiam essentielles proprietates erunt communicata; sed prius verum ex sententia Bellarmini; Ergo etiam posterius.

VIII. Eriolum præterea & illud est Iesuita; si solus Filius est incarnatus, unio facta est per communicationem ejus, quod est propriū filij, non ejus quod est alijs personis commune, sed sola subsistentia filij est propria Filio: attributa autem omnia essentialia communia sunt omnibus tribus personis: E. Unio hypostatica facta est per communicationem solius subsistentiæ. R. Quasi verò illud quod commune est tribus divinitatis personis, non posset esse quoq; singulis propriam. Sic essentia totæ Trinitati communis est, propria vero singulis personis. Quod qui negare audent, negant etiam Christum dici proprie Omnipotentem, Omniscium, Iustum, Misericordem, &c. quoad divinitatem: quod sane non facerent Iesuita, nisi prorsus delirarent, aut se apertos Christi hostes ostenderent.

IX. Interea solvant, quem ipsi sibi fabricarunt nodum; Hypostasis τὸ λόγῳ est communicata E, & essentia τὸ λόγῳ & essentialia attributa sunt communicata.

Secundus Error.

Lutherani sentiunt quod Humanitas in Christo eadem ratione omnia habeat, qua divinitas, quasi humana natura mutata & abolita sit.

REFUTATIO.

I. Egregiè hic adversarij committunt crimen falsi siquidem id nobis tribuunt, quod fidei nostra neuriquam ἀναλόγῳ esse agnoscimus. Neq; enim eodem modo humanam naturam cum divina omnia habere asserimus, neq; cum Eurychete ullam naturarum confusionem statuimus.

Testis

Bellarmin.
lib. 3. de
Incarnat.
c. 8.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

de duab. in Christo natura-
turis c. 1.

II. Testis falsò indicēti criminis inter alios est, Vir Reverendus & de Ecclesiā benē meritus D. D. Chemnitius, qui, tantū abest ut naturas confundat, ut etiam proprietates à se invicem accurate distinguat. Proprietas inquit essentialis divina Naturæ, in æternum non fit essentialis humana naturæ & contrā.

III. Discernimus igitur diligenter inter Idiomatica humana naturæ, quæ propter unionem, persona tribuuntur, & inter Idiomatica divina naturæ, quæ propter eandem unionem Humanæ naturæ communicata sunt. Vbi hæc notanda; 1. quod Humana natura non est assumens sed assumpta.

2. Humana natura nihil contulit divinitati.

3. Divinitas humanitatem assumpsit, assumptam perfecit, exaltavit, magnificentia sua ornavit, & realiter suas proprietates ei communicavit, verum tali discrimine: 1. Vt, quæ divinitas habet ðeïæ essentiā, humanitas habeat ðeïæ potentiā.

2. Quæ divinitas habet ab æterno, Humanitas acceperit in tempore.

3. Quæ divinitas habet in se ipsā, Humanitas habeat ex gratiā.

IV. Eutychetis igitur ut perniciosissimum & à nobis alienissimum errorem detestamur: Humana naturæ essentiā commutari in divinam, & ab ipsā quasi absorberi. Dicimus autem Humanam naturam manere & tenere proprietates corporis naturalis, verum præter & supra illas divina naturæ magnificentiā illam ornari, quia in τῷ ὁμοιωτισμῷ & sic quoq; in ejusdem gloriæ & majestatis communionem assumpta est.

V. Ex quibus liquet quid respondendum sit Roberti calumnia: Humanam Naturam non in se & per se consideratam, non ex sese naturaliter, essentialiter, formaliter, habitualiter, vel alio quocunq; terreno modo illa omnia habere, sed personaliter h. e. secundum modum hypostaticæ unionis, quatenus cum τῷ λόγῳ una facta est hypostasis, qui seipsum toti humanitati communicavit. His ita generaliter præmissis, ad tractatum singulorum attributorum in specie descendemus.

Tertius

Tertius Error.

De Omnipotentia.

Christo secundum Humanitatem, finita tantum competit potentia.

REFUTATIO.

I. Nos contra Orthodoxè sentimus, illam omnipotentiam, qua DEVS omnia quaecumq; vult, ad gloriam sui nominis in caelo & terrâ facit & operatur, Psal. 145. c. 3. assumpta humana natura, verè atq; realiter communicatam esse, idq; sequentibus Scriptura dictis confirmamus. Dedit ei (scilicet filio Hominis) potestatem & honorem, Daniel. 7. v. 14. potestatem vero aeternam paulo post. Potestatem omnis carnis Ioh. 17. v. 2. Omnia mihi tradita sunt à patre meo Matth. 11. v. 27. Omnia subiecisti pedibus ejus psalmo 8. v. 8. Mihi data est omnis potestas in caelo & in terra Matth. 28. v. 19. Vbi Christus illud ipsum de se predicare non dubitat, quod tanquam mendacium nobis obijcere adversarij non erubescunt. Quod si igitur Filius Dei tate quid de seipso testatur, Filio Dei etiam credimus, qui si testimonium de seipso perhibet verum est testimonium ejus, quia scit unde venerit, & quo vadat Ioh. 8 v. 14.

II. Hoc argumentum commentitio suo glossemate infringere nititur Bellarm. dum verba Salvatoris non de novitate attributorum Dei, hypostaticâ unionè subsecutâ, verum de aeterna & essentiali omnipotentia communicatione, qua pater per aeternam generationem Filio suam omnipotentiam communicavit, interpretatur.

III. Verum respondemus, probationem hujus assertionis suæ, ipsi Iesu ita adhuc incumbere, quam dum usq; hætenus reperire non potuit, non ita liberales erimus, ut gratis ei quicquam hac in re concedamus. Imò insuper certò & evidenter circumstantia evincunt, hanc datam Omnipotentiam majestatem Christum sibi vendicare, non quâ simpliciter λόγος, sed quâ λόγος incarnatus est, & præcipuè secundum humanam naturam eam intelligi, ex regula Leonis superius positâ, sequitur.

IV. Alterum argumentum pro confirmanda omnipotentia hominis

B

Iesu

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

Iesu Christi suppeditat nobis D. Apostolus ad Coloss. 2. v. 9. De quocumq; recte dicitur, quod omnis plenitudo divinitatis ipsi sit communicata, illi etiam omnipotentia est communicata. Sed natura humana in Christo assumpta communicata est omnis plenitudo Divinitatis, seu (ut Paulus loquitur) Omnis plenitudo divinitatis in Christo inhabitat corporaliter. Eidem ergo Omnipotentia quoq; est communicata.

V. Non possunt se opponere claritati lucis huius adversarij, ut non perstringatur ipsorum acies, imo harent in hoc argumento, tanquam musca implicita aranearum telis. Quia enim Paulus dicit Deitatem inhabitare (quod Ecclesiastici tanquam de proprio templo interpretati sunt) necesse est ut sint diversa & distincta, id quod inhabitat, & in quo fit inhabitatio, aliàs Deitas in se ipsa inhabitare aiceretur, quod sanè turpi adoneq; vitio non careret.

Quartus Error.

De Omniscientia.

Christo homini data non est omniscientia. Christus nequidem in statu glorioso, quatenus homo, καὶ ἄνθρωπος est & cogitationes hominum novit, precesq; exaudit, nec perfectam Dei cognitionem habet, sed quantum in se ipso est capax, quantumq; divina natura humanae revelare vult.

REFUTATIO.

I. Nos contra, blasphemam hanc doctrinam rejicimus, & plenissimam omnibusq; numeris absolutissimam divinam omniscientiam Christo secundum humanam naturam communicatam esse, teste scripturâ affirmamus Esais. 11. v. 1. 2. Vbi in radice Iesse propheta quasi extenso digito humanam Christi naturam demonstrat, super quam habitaturus esset Spiritus Sapientiae, intellectus, & scientiae. Quod de divina Christi naturâ neutiquam potest intelligi. Est enim Christus radix Iesse, & virgultum Davidis, quoad carnem, ac proinde quicquid de virgulto isto pradicatur, de Humanitate Christi pradicari necesse

neceſſe eſt. Sic Apoſtolus omnes theſauros ſapientia & ſcientia in Chriſto abſconditos memorat, Colof. 2. v. 9.

II. Deinde ſi Spiritus S. datus eſt Chriſto non ad meſuram, eundem ſi unxit Deus oleo laticia præ confortibus ſuis, ſecundum humanam naturam juxta quam unctus eſt (Deus enim ungit, non ungitur) omni ſcientia donum illum oportet habere. Sed prius affirmat Scriptura, Iſalm. 45. v. 8. Ergo neg. poſterius contra ſcripturam poteſt negari. Qui locus ut plenius & rectius intelligatur audire libet explicationem D. Athanaſij: IESVS CHRISTVS, inquit, heri & hodie idem eſt D. Athanaſ. in Oral. 2. cont. Arrian. in ſecula, incommutabilis permanens, & ipſe idem ille eſt qui dat & accipit, dāns quidē ut VERBUM Dei, accipiens verum ut HOMO. Non ergo verbum quatenus verbum meliorationem accipit. Habuit enim omnia & perpetuo habet, ſed homines ſunt, qui initium accipiendi in illo & ab illo obtinere.

III. Poſtremo evidentiffima probatio petitur ex Iudiciaria poteſtate Filij hominis, ſi enim Chriſtus in perfectione rerum iudicaturus eſt vivos & mortuos, & non ſolum facta hominum, ſed & arcanas cogitationes & conſilia cordium patefacturus, neceſſe eſt ut ſit *νεεδρωπος* & perfectam omnium rerum noticiam habeat. Sed prius extra omnem controverſiam eſt verum Ioh. 5. v. 22. 27. Matth. 25. v. 13. Ergo etiam poſterius.

IV. Quæ vero ad contraria ſententia probationem adducunt adverſarij ſcriptura dicta Marci 13. v. 33. ubi diem & horam iudicij ſe nescire Chriſtus ait, & Ioh. 11. v. 34. ubi querit de buſto Lazari, ubi poſuiſtis eum. Illa & ſimilia dicta referuntur ad ſtatum Exinanitionis ſuæ, in quo aſſumptâ formâ ſervi ſponte ſe humiliare & ad tempus, divina ſua majeſtatis operatione abdicare ſeſe Chriſtus voluit. Et eſt hæc ignorantia non naturæ, ſed officij: non intellectus, ſed voluntatis.

V. Pergit in ſuis argutijs adverſaria pars: Loca Scripturæ quæ ad probandam omniſcientiam induci ſolent utpote Marci 2. v. 8. Ioh. 2. v. 24. & c. 6. v. 64. & 10. 30. & 21. 15. loquuntur etiam de

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

stat: Exinanitionis; ergo secundum Lutheranorum sententiam, Christus quia homo, in statu exinanitionis sua scivit omnia, & quadam ignoravit, quod implicat contradictionem. Universalis enim rerum noticia, cum particulari alicujus rei ignorantia non potest stare.

VI. Sed facilis est responsio; modo distinguamus inter actum primum & secundum. Habuit quidem Christus Omniscientiam quia Homo semper actu primo, id est quoad esse, non v. actu secundo, id est quoad operari, tempore enim humiliationis sua nonnunquam ab usu horum donorum abstinuit, nonnunquam etiam, & quando placitum est, in humana natura lucere fecit radios divinae Sapientiae, ut actu secundo, divina & sublimia, divino & sublimi modo saperet. Ita actu primo diem illum adventus sui minimè ignoravit, verum actu secundo eum nescivit, quia scire non desideravit.

VII. Instant porro, si Christo secundum humanitatem communicata est divina Omniscientia, quomodo Lucas dicit eum atare & Sapientia crevisse c. 2. v. 52. quandoquidem divina Sapientia non patitur incrementum aut decrementum. Constat igitur ex illo loco non divinam & infinitam, sed creatam & finitam Sapientiam Christo secundum humanitatem esse datam.

VIII. Ad quod breviter respondemus, scripturam Christo hominè duplicem tribuere sapientiam: Alteram, quae propria quidem est divina natura, sed ex gratia humane communicata; alteram quae Christi anima naturalis est & propria, ijdemq; formaliter & subjectivè inhaeret. Secundum utramq; rectè Christus crevisse statuitur, sed diverso respectu: De humana dubium non est, quin habuerit suos gradus & incrementa: Quod ad divinam attinet, ipsa quidem per se non crevit, sed crevit manifestatione sui, quatenus $\delta\lambda\omicron\gamma$ & divinam suam sapientiam magis magisque exeruit, donec sublato prorsus & abolito exinanitionis statu, eam in perfectissimum actum ad dextram gloriae se collocando produxit.

Quintus

Quintus Error.

De Omnipræsentia.

Lutherani mirabilibus labyrinthis se ipsos implicant suâ fictitiâ ubiuitate corporis Christi, nec explicare possunt, qua ratione Christus homo ubiq; præsens sit, & ad quæstiones de modo respondere reformidant.

REFUTATIO.

I. Duo hic nobis potissimum ab adversarijs obijciuntur: Primum Omnipræsentiâ, quam odioso nomine Ubiquitatem vocant, nostros Theologos commentos esse: Secundo non posse illos ad Omnipræsentiâ modum juxta quem homo Christus ubiq; sit, respondere. Verum ad utrumq;.

II. Ad primum quod attinet, militanti pro nobis scriptura dicta: ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum Matth. 18. v. 20. Item Ego vobiscum sum omnibus diebus usq; ad consummationem seculi Matth. 28. v. 20.

III. Quæ si ad divinam tantum naturam referre conantur adversarij, ut Christus secundum divinam naturam sit ubiq;, secundum humanam verò, cerro & circumscripto loco includatur, faciunt ut parum modeste & reverenter de hoc sublimi fidei articulo sentire videantur.

IV. Si enim Christus ratione divinitatis suæ alicubi statuatur, ubi respectu humana natura non sit, sequitur λόγος alicubi extra suam carnem esse & non incarnatum existere, qui tamen extra carnem, ne quidem cogitari, salvo manente unionis mysterio, aut potest aut debet.

V. Cumq; discretè D. Apostolus testetur, omnem Deitatis plenitudinem in Christo συμπαντως, tanquam proprio ejus corpore habitare, absurdi illud sequitur, ut quoties λόγος extra carnem constituatur, toties inhabitatio illa desistat.

VI. Quando verò Christus inquit, Ego relinquo mundum, me non semper habebitis; vocabula, EGO & ME non de humanitate solummodo (ut adversarij somniant) sed de totâ personâ intelligenda sunt, quod

D. Jacob.
Andr. in
Thesib. de
cana Do-
mini.

quod nimirum Christus ita reliquerit mundum ut non amplius visibiliter cum Apostolis voluerit conversari.

VII. Verum instant adversarij, τωπολαγίαν committi in hoc, siquidem mundum relinquere secundum Deitatem suam invisibiliter non potuit, cum illa nusquam extet visibilis. At nos nihil absurdi in se habere existimamus, si Deitatem Christi primò in naturâ humanâ, deinde quoad extra, in suis effectis visibilem fuisse profiteamur, præsertim cum eundem in modum, D. Ioh. loquatur c. 1. v. 14. Vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à patre, id est, vidimus in ipso eam majestatem & potentiam quæ testabatur cum esse unigenitum, & coessentialem sempiterni Dei filium.

VIII. Hactenus de questione An sit: jam ad modum juxta quem Christum omnipresentem statuimus, respondendum. Distinguiamus autem inter triplicem corporis Christi considerationem, 1. physica est, qua corpus Christi physicum naturalibus proprietatibus & affectionibus subiectum fuit, quod patibile appellatur, ut circumscriptum esse certo loco, edere, bibere, ambulare, dormire, in quibus & alijs Christum similem nobis oportuit fieri excepto peccato Heb. 2. v. 17. Altera, qua est gloriosum & impatibile factum post resurrectionem, quomodo & nos conformes erimus ipsius corpori glorioso in alterâ vitâ. 1. Cor. 15. v. 49. Phil. 3. v. 21. Tertia est Majestatis, qua in divinitatis consortium assumptum in pari gloria est & majestate cum verbo, vi hypostatica unionis & sessionis ad dextram Dei. Quod filio Dei soli proprium est, nec cum illo angelorum aut hominum commune. Heb. 1. v. 13.

IX. Ex hac triplici consideratione sequuntur tres modi presentia corporis Christi. 1. physicus & circumscriptus, sicut in terris ambulavit juxta magnitudinem corporis sui. Ad hunc modum pertinent dicta scriptura supra à nobis citata, qua loquuntur de absentia Christi: veluti Relinquo mundum Ioh. 16. v. 28. Item Gaudebam propter vos, quia ibi non eram. Ioh. 11. v. 15. Non est hic surrexit. Matth. 28. v. 6. Marc. 16. v. 6. Luc. 24. v. 5. Alter presentia modus est spiritualis & incircumscriptus, qui à Scholasticis vocatur presentia, quaresse alicubi

alicubi definitivè, juxta quam nulla quidem loca occupat, sed secundum voluntatem suam instar visionis humani oculi, soni, luminis & caloris omnia loca perambulat. Hoc modo per sepulcri claustra & obserat as fores ivit. Joh 20. v. 19. Tertius modus est planè celestis & divinus nobisq; imper scrutabilis juxta arctissimam unionem, qua cum τῷ λόγῳ Deo unam personam constituit homo Christus, qui modus ceteros omnes longè superat, & omnes creaturas sibi longè presentiores habet.

X. Ad quaestionem igitur hanc de Omnipotentia, respondemus intrepidè hoc tertio modo Christum ubiq; presentem esse.

XI. Vnde constat omnipresenciam quàm nos asserimus non esse dextrin qua capiatur, & ulla re includatur, sed esse dextrin qua capiat & res omnes complexu suo contineat: simulq; diluitur insignis adversariorum calumnia, quando nobis talem Omnipresenciam affingunt, qua corpus Christi in omnibus lignis, lapidibus, herbis, piscibus, & alijs creaturis velut inclusum contineatur, aut per universi orbis spacia cunctaq; locorum intervalia, propria quantitate quasi velum expansum, & in naturâ suâ infinitum factum sit. Hac & similia qua partim insulsè partim blasphemè nugantur, ad ipsorum mentes & conscientias potius relegamus quam ut recensendis illis, piorum aures & animos velimus offendere.

XII. Si qua argumenta confirmationis nostræ solidiora super sunt, ea ex duobus articulis de Ascensione Christi in cælos & sessione ad dextram patris petenda erunt; qui indissolubili nexu inter se coherent. Itaq; & nos observata bona lege Methodi, qua conjungenda sunt, conjunctim etiam tractabimus.

CAPUT SECUNDUM.

De Ascensione Christi in cælum & Sessione ad dextram Dei.

Primus Error.

Christus non ut homo, sed ut Deus sedet ad dextram Dei.

Refutatio

REFUTATIO.

I. Est hic error, quàm videtur, periculosior, siquidem omnem fructum articuli hujus nobis adimit, eâq; afflictas conscientias spe & consolatione privat, quâ se potissimum sustentare & erigere debeant.

II. Nisi enim Christus secundum humanam naturam ad Dei dextram exaltatus sit, constare non potest sacerdotale officium Mediatoris nostri, quod secundum utramq; naturam gerit; non enim pro nobis potest intercedere, & deprecari pro delictis nostris, tum spes nostra quoq; frustratur, quâ considerare nos iussit, se velle ire & parare nobis locum.

III. Verùm huic errori obviam procedimus dictis scriptura, quæ utrumq; testantur, quod & Christus corpore suo in cælum ascenderit, & quod confederit ad dextram Dei Luc. 24. v. 51. Marci 16. v. 19. Act. 1. v. 9.

IV. De modo Ascensionis hoc tenemus, Christum non ἀφανισμῶ, aut ἀνοησίᾳ quadam, disparitione aut evanescentia, sine ulla loci mutatione, sed visibili & locali motione sursum elevatum, ut paulatim de loco inferiori ad superiorē ascenderit; quod testantur imprimis verba ἐπιήκειν Act. 1. v. 9. ἀνελήθει Marci 16. ἀνεβήκειν Luc. 24. quæ verba Emphatica sunt & πῶτε λέγειν assumpta natura demonstrant.

V. De Loco v. seu Terminò ad quem Christus ascenderit apertè Spiritura pronunciat cælum fuisse, quod de sede illa beatorum angelorum & hominum accipiendum esse, ex purâ antiquitate docent D. Ambros. in 3. ad colossens. Aug. de fide & Symbolo c. 6. Damasc. lib. 2. c. 8.

VI. Quapropter ratum quidem & firmum manet, Christum glorificato post resurrectionem corpore suo, ad beatorum istum locum commigrasse, quem Lucas paradysum c. 23. v. 43. sinum Abrahæ c. 16. 22. Matthæus, regnum calorum c. 8. v. 3. Iohannes, domum patris c. 14. v. 2. vocant. Verùm an per ascensionem Christi in cælum, nihil majus & amplius hac visibili translatione denotetur, de eo quæstio est; ad quam facilis erit responsio, si vocabulorum quorundam brevem præsenserimus explicationem.

Dextra

D. Pelargus
in acta.

VII. *Dextra Dei, ad quam Christus sedit post ascensionem, non est physicum quid & locale, sed infinita Dei potentia, & virtus, quæ omnibus creaturis in celo & in terrâ præsens est. Jhsq; dominatur.*

VIII. *Sedere porro, non localem membrorum, aut corporis situm significat, sed regnare, dominari, ut (quemadmodum de Monarcha quodam, aut potente principe Germanicè dicimus: seinen Fürstlichen Sitz haben,) sedit super sedem gloriæ suæ Matth. 25. v. 31.*

IX. *Ad hanc dextram Dei, Divina Christi natura non potest dici sedere: Nam cum ipse λόγος & ab æterno patre genitus appelletur brachium, & ipsa dextra omnipotentis Dei, Esa. 53. v. 1. quanam ἀνωγολόγια foret, si quis diceret, Christum secundum divinam naturam sedere ad dextram Dei?*

X. *Præterea cum sessio ad dextram Dei vocetur ὑψωσις, exaltatio. Act. 2. ἡ ἐξ ὑψωσις ἐνέκτιο in summam sublimitatem, dignitatem, & gloriam; fieri non potest, ut ea de divinâ naturâ intelligatur, citra Arriani dogmatis impietatem. Altissimus enim non patitur se exaltari.*

XI. *His præmissis concludimus: Christum in tempore, videlicet ascensionis suæ die, exaltatum supra omnes calos, ad dextram omnipotentis & majestatis secundum solam humanam naturam, secundum quam aliquid accipere, seu ipsa exaltari & evēhi potuit, quod ipsum Epistola ad Heb. luculentè testatur, quando ipsum illum qui minor factus est angelis, dicit gloria & honore coronatum c. 2. v. 9.*

XII. *Et si verò Orthodoxi quidam Theologi scripserunt, Christum secundum utramq; naturam sedere ad dextram Dei, tamen eo sensu id interpretandum est, quod secundum divinam naturam ab æterno sit in gloria, & majestate patris, & secundum humanam naturam eidem patri fuerit οὐρανός factus. Hinc Greg. Nyss. dextra Dei omnium creatrix unitum sibi hominem evexit per unionem ad propriam celsitudinem.*

XIII. *Conclusionis loco piam hanc sententiam annectimus: Vbi vox divina clara & perspicua est, non debet humana mens propter ignorantiam modi negare, quod non intelligit, sed reverenter credere, & venerari quod Deo docente, discit.*

C

Caput

CAPUT TERTIUM.
De Gloriosa Christi in carne adoratione.
Primus Error.

Busæus in
theſib.

Christus ut homo, cultu patriæ, qui soli Deo debetur,
non est adorandus.

REFUTATIO.

I. Fundamentum hujus impietatis Iesuitica, ut & Calviniana, quo Christum hominem gloriose adorationis cultu privandum censent, est illud: quod negent proprietates divina natura humane verè & realiter esse communicatas; sed eo convulso jam & labefactato in prioribus refutationibus, labefactatur & deicitur universa hujus erroris structura.

II. Nos vero contra, totum Christum, & quidem Christi carnem in indissolubili unione, non separatim extra $\lambda\acute{o}\gamma\omicron\nu$ sed in $\epsilon\omega\sigma\omicron\epsilon\tau\omicron\iota$ filij Dei existentem, unà cum ipso $\lambda\acute{o}\gamma\omicron$ adorandam censemus.

III. Idèq; profitemur moti hisce rationibus: Cuiuscunq; omnia sunt à patre tradita. 2. qui est exaltatus ad dextram virtutis & gloriæ, ipsi etiam debetur cultus gloriosus: sed illa omnia Christo, quâ homo est, competunt: Ergo etiam religiosus adorandi cultus.

IV. Scriptura manifestè huic sententiæ suffragia addit, adeo ut dubitare de vero eius sensu non stolidum modo sit, sed & perversum & impium. Sic enim Divus Apostolus ad Philip. 2. v. 9, 10. Quapropter & Deus illum in summam extulit sublimitatem ac donavit ei nomen, quod est supra omne nomen, ut in nomine IESU se flectat omne genu, cælestium & terrestrium & c.

V. Unum hoc dictum instar invictissimi clypei cunctis adversariorum telis opponimus. Est enim nomen Iesu officij nomen, Christo mediatori secundum utramq; naturam competens, ipsiq; homini datum est nomen illud in quo flecti genua debent, quod exemplis eorum, qui Christum in carne existentem adorarunt in his terris, scriptura demonstrat.

VI. Possemus huc magno cumulo Sanctorum quoq; patrum sententi-

as re-

as referri, Sed sufficiant modo pauca. *Christof.* Magnum admirabi- Super Heb.
le, & stupore plenum est, carnem nostram sedere & adorari ab Ange- c. 2.
lis & Archangelis: hoc sapè mente versans Ecstasim patior. Item *D.*
Ambrosi. Angeli adorant non solum diuinitatem, sed etiam Scabellum
pedum ejus. Et paulo post: Illam terram Propheta dicit adorandam,
quam Dominus Iesus in carnis assumptione suscepit. Sic *August.* Sed illi
ad hæc replicabunt, & dicent: Quid, quod carnem ejus quam creatu-
ram esse non negas, simul cum diuinitate adoras, atq; ei non minus
quam diuinitati deservis? Ego Dominicam carnem, imò perfectam
in Christo humanitatem propterea adoro, quod à Diuinitate suscepta,
atq; Deitati unita est.

VII. Ex quibus concludimus manifestam & impiam esse blasphe-
miam, si quis Christi carnem in persona τῆς λόγῃ adorandam neget, aut
propter istius adorationem hominem maledictum censeat. **IESVM**

CHRISTVM oramus, ut ab eiusmodi blasphemijs nos ali-
cnds & integros custodiat, inq; veritate sua
perpetuò dirigat, & gloriam nominis
sui vindicet, Amen.





AD

Doctissimum, nec non ornatissimum virum,

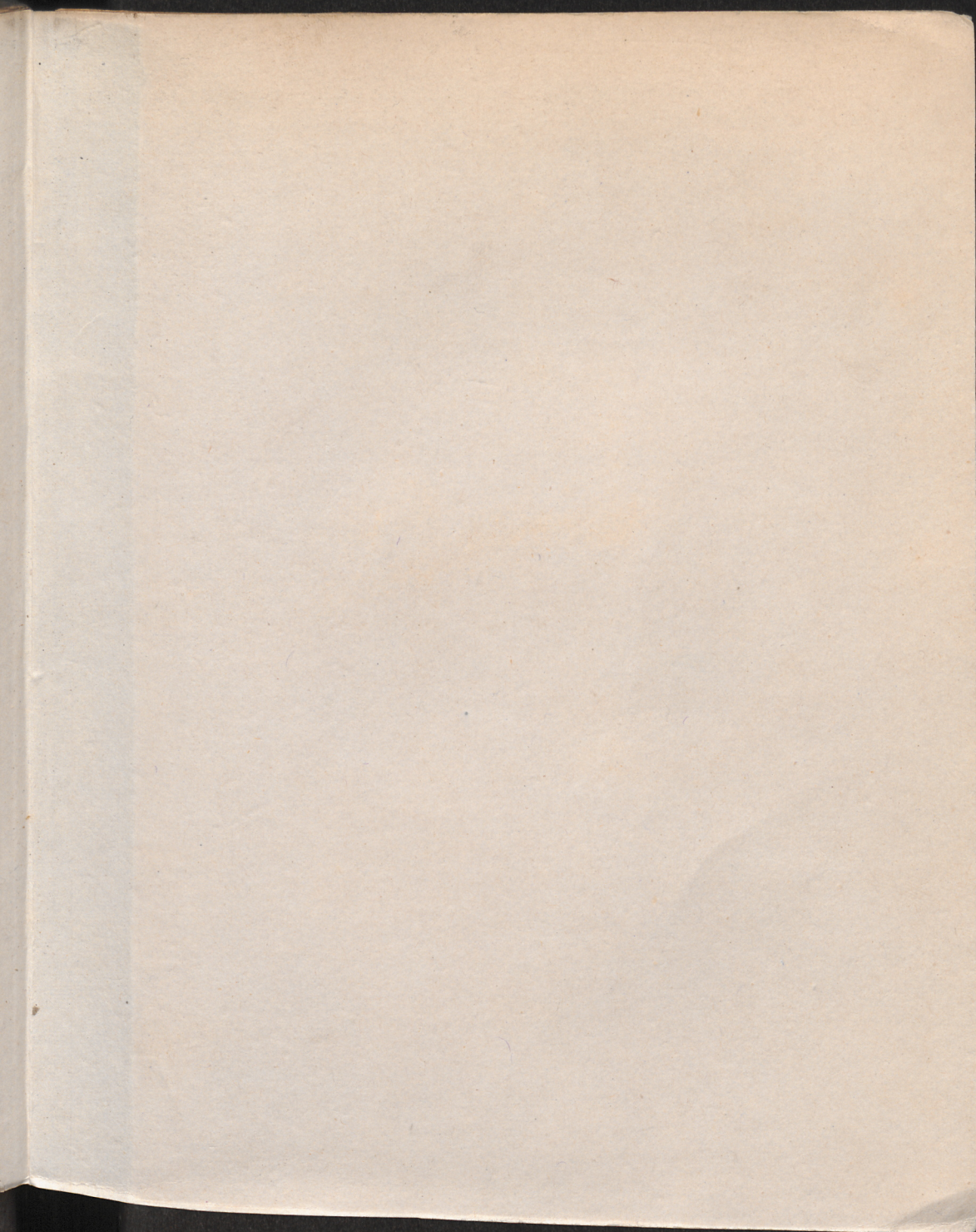
Dn. M. IOACHIMVM HENNINGIVM,
de divinitate Christi differentem.

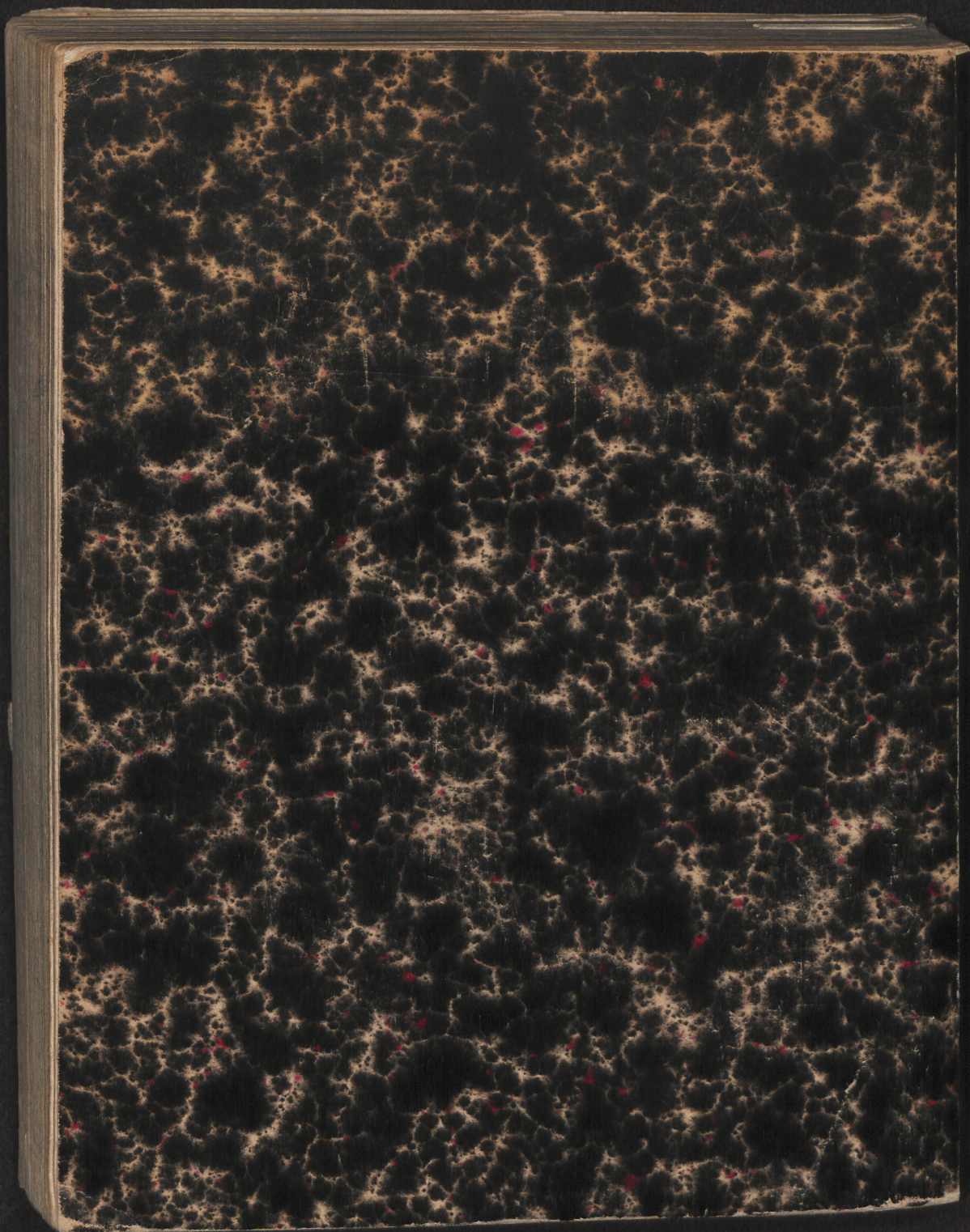
CALLICRATEN Grajo seculo est mirata vetustas,
Quod tenues, tantâ, formicas sculpsit arte,
Ut vix illarum posset quis cernere partes.
Sed quorsum in lusu magnum conamen inani?
Difficiles quorsum, qui sunt sine fruge, labores?
Quin potius miror thesium documenta tuarum,
Queis, Ioachime, paras Deitatem ostendere Christi.
Est opus omne tuum: Sathanæ ludibria fœda,
Abstergens, satagis nihil h'c nisi vera fateri.
Quænam Beza sibi, Calvinus, vel Iesuitæ
Somnia finxerunt de Christo, colligis uno
Agmine, & adductis divini floribus horti
In rapidos tandem ventos agis atq; refellis:
Sedula sicut apis volitans hinc inde per auras
Colligit è vario dulces sibi flore liquores,
Et locat in teneris sua mellea munera cellis.
Callicratis quis nunc ausus superasse negabit?
Perge igitur sacris studijs, Ioachime, faverè;
Sic tibi quo cepit faveat fors æqua tenore,
Semper, in immensum famæ sic gloria crescat.

scribebam

Iohannes Trekelius. B.







as refert, sed sufficient modo pauca. Chriſtoſt. 1
le, & ſtupore plenum eſt, carnem noſtram ſedere e
lis & Archangelis: hoc ſapè mente verſans Ecſtaſi
Ambroſi. Angeli adorant non ſolum diuinitatem,
pedum ejus. Et paulo poſt: Nam terram Prophetam
quam Dominus Ieſus in carnis aſſumptione ſuſcepit.
ad hæc replicabunt, & dicent: Quid, quod carnem
ram eſſe non negas, ſimul cum diuinitate adora
quam diuinitati deſeruiſ? Ego Dominicam carne
in Chriſto humanitatem propterea adoro, quod à D
atq; Deitati unita eſt.

VII. Ex quibus concludimus manifeſtam & in
miam, ſi quis Chriſti carnem in perſona τῆς λόγῃ adora
propter iſtius adorationem hominem maledictum

CHRISTVM oramus, ut ab ejuſmodi blaſph
endis & integros cuſtodiat, inq; veri
perpetuo dirigat, & gloriam nomi
ſui vindicet, Amen.



trabi. Super Heb.
c. 2.
Ange-
m D.
ellum
dam,
ed illi
eatu-
vinus
etam
cepta,
ſphe-
aus
SVAM

